

**POWIATOWY PROGRAM
ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
NA LATA 2021-2023**

Olesno 2021 r.

Spis treści:

I. Wprowadzenie	3
II. Zadania powiatu z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej	4
III. Charakterystyka pieczy zastępczej w Powiecie Oleskim	5
IV. Cele Programu	16
V. Limit rodzin zastępczych zawodowych	18
VI. Źródła finansowania Programu	18
VII. Beneficjenci Programu	18
VIII. Realizatorzy Programu	19
IX. Monitoring i ewaluacja Programu	19

I. Wprowadzenie

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021-2023 został opracowany na podstawie ustawy z dnia 09 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U z 2020 poz 821). Preambuła do ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wskazuje cele i wyznacza kierunki działań cyt. „dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, troski o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową oraz ochrony ich praw i wolności, dla dobra rodziny, która stanowi podstawową komórkę społeczną oraz naturalne środowisko rozwoju, jak również dobro wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami”.

Zgodnie z art. 180 pkt. 1 cytowanej ustawy opracowanie i realizacja 3 letniego programu rozwoju pieczy zastępczej należy do zadań własnych powiatu. Uchwałą NR XXXII/253/18 Rady Powiatu w Oleśnie z dnia 07 lutego 2018 r. został przyjęty do realizacji „Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Oleskim na lata 2018-2020”, którego okres obowiązywania upłynął z dniem 31.12.2020 r., wobec czego zachodzi konieczność przyjęcia nowego dokumentu na kolejny 3 letni okres programowania.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na terenie Powiatu Oleskiego realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Do głównych celów Programu należy: rozwój rodzinnej pieczy zastępczej i zapewnienie opieki dzieciom w formie pieczy instytucjonalnej dostosowanej do ich potrzeb, wzmocnienie kwalifikacji kadry wychowawczej zatrudnionej w placówce-opiekuńczo wychowawczej oraz życiowe usamodzielnienie osób opuszczających rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka i placówki opiekuńczo-wychowawcze. Program obejmuje rozpoznanie sytuacji pieczy zastępczej na terenie Powiatu Oleskiego, formuje kierunki działań oraz ustala zakres prowadzonej działalności na rzecz rozwoju pieczy zastępczej na lata 2021-2023 oraz uwzględnia działania i współpracę między osobami i instytucjami pracującymi na rzecz dziecka i rodziny.

II. Zadania powiatu z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej

Zadania w zakresie systemu pieczy zastępczej na terenie Powiatu Oleskiego od stycznia 2012 roku realizuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnie, które zostało wyznaczone na Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej Zarządzeniem Nr 23/2011 Starosty Oleskiego z dnia 7 października 2011 roku zgodnie z art. 241 ust. 2 w związku z art. 76 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy przede wszystkim, zgodnie z art. 76 ust. 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

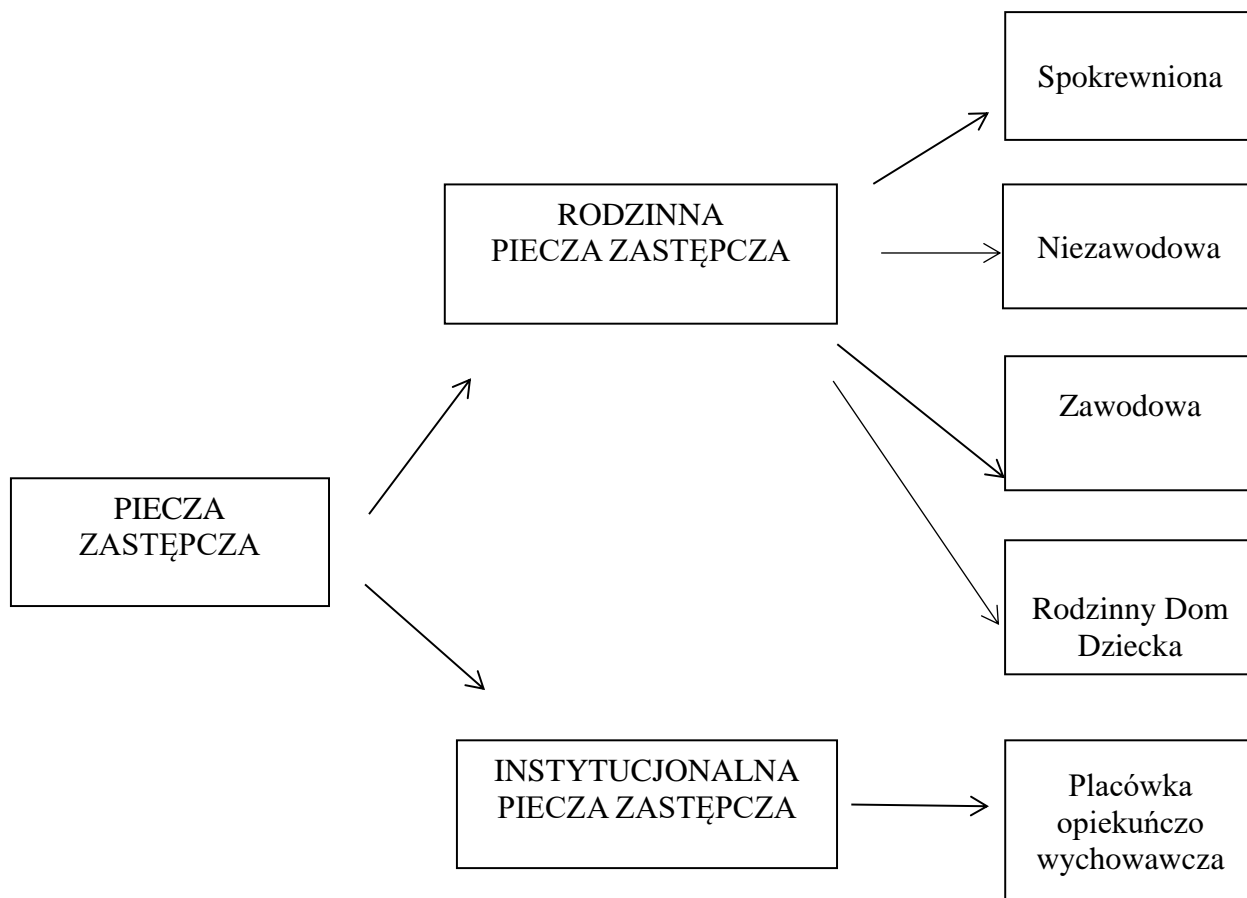
- prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej;
- organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- zapewnienie badań psychologicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka;
- organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo;
- wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo - wychowawczej typu rodzinnego;
- zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby;
- zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych;
- organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy;
- współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi;

- prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
- zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego;
- dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej;
- prowadzenie działalności diagnostyczno - konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej, niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno - pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą;
- wspieranie psychologiczno – pedagogiczne rodziców dzieci objętych rodzinną pieczę zastępczą;
- przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy, o której mowa w art. 42 ust. 7 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego;
- zapewnianie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji;
- przedstawianie staroście i radzie powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy;
- zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
- organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wycieczki

III. Charakterystyka pieczy zastępczej w Powiecie Oleskim

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej strukturę pieczy zastępczej stanowi zespół osób, instytucji oraz działań mających na celu zapewnienie okresowej opieki i wychowania dzieciom w sytuacji braku możliwości sprawowania opieki przez rodziców. Piecza zastępcza, organizowana jest przez Powiat i wypełniana jest w formie rodzinnej i instytucjonalnej.

Schemat systemu pieczy zastępczej na terenie Powiatu Oleskiego

1. Rodzinna piecza zastępcza

Rodzinna piecza zastępcza jest formą zapewnienia opieki dziecku w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców biologicznych. Rodzinna piecza zastępcza to system, w skład którego wchodzi rodzina zastępcza spokrewniona, niezawodowa, zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna oraz rodzinny dom dziecka. Poza podstawowym podziałem można wyróżnić również rodziny pomocowe. W sytuacjach, kiedy rodziny zastępcze/prowadzący rodzinny dom dziecka nie są w stanie czasowo sprawować opieki nad umieszczonymi dziećmi rodziny pomocowe przejmują pod opiekę powierzone im dzieci.

Na terenie Powiatu Oleskiego rodzinna piecza sprawowana jest w formie rodziny zastępczej spokrewnionej, niezawodowej, zawodowej oraz rodzinnego domu dziecka. W Powiecie Oleskim nie funkcjonują rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego, rodziny zawodowe specjalistyczne oraz rodziny pomocowe. Zarządzeniem Nr 16/2012 Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie z dnia 16 października 2012 r. na terenie Powiatu Oleskiego

został powołany Zespół do spraw rodzinnej pieczy zastępczej. Do zadań Zespołu należy wykonywanie zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej określonych w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w szczególności:

- 1) pozyskiwanie, kwalifikowanie oraz szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo –wychowawczej typu rodzinnego oraz prowadzenia naboru kandydatów,
- 2) informowanie sądu rodzinnego o ustaniu przyczyny umieszczenia dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej lub złożenie wniosku wraz z uzasadnieniem o uregulowanie sytuacji prawnej dziecka,
- 3) organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy osoba sprawująca pieczę rodzinną nie może pełnić opieki,
- 4) zapewnianie opiekunom zastępczym szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, grup wsparcia, pomocy wolontariuszy, badań psychologiczno – pedagogicznych,
- 5) prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- 6) dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej, informowanie sądu rodzinnego o całokształcie sytuacji dziecka, dokonywanie oceny osób sprawujących pieczę zastępczą oraz przygotowanie planu pomocy dziecku,
- 7) zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej,
- 8) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną,
- 9) udzielanie wsparcia dyrektorowi placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego w opracowaniu planu pomocy dziecku i udział w zespole ds. oceny sytuacji dziecka,
- 10) wyznaczanie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej,
- 11) udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej,
- 12) wydawanie opinii w sprawie zasadności przyznania środków finansowych na utrzymanie lokalu,
- 13) prowadzenie rejestru danych o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny niezawodowej, zawodowej, osobach do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz o osobach pełniących wyżej wymienione funkcje,
- 14) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu zadań realizowanych przez Zespół w ramach systemu pieczy zastępczej.

Dotychczasowa współpraca z rodzinami zastępczymi funkcjonującymi na terenie Powiatu Oleskiego układa się prawidłowo. W Zespole Pieczy Zastępczej utworzono stanowisko koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Koordynator przy współudziale asystentów rodziny zatrudnionych w ośrodkach pomocy społecznej opracowuje plan pomocy dziecku i realizując swoje zadania zobowiązany jest, w zależności od potrzeb – nie rzadziej niż raz w miesiącu do odwiedzin rodzin

zastępczych w miejscu ich zamieszkania - prowadząc rozmowy na temat edukacji i postępów w nauce dzieci, sytuacji zdrowotnej dzieci, zainteresowań dzieci, występowania u wychowanków ewentualnych problemów opiekuńczo-wychowawczych. Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej wspiera rodziny zastępcze w pokonywaniu codziennych trudności, w razie potrzeby wskazuje rozwiązania lub pomaga w realizacji założeń planu pracy z dzieckiem. Ponadto na bieżąco przeprowadzana jest aktualizacja sytuacji rodzin zastępczych, a w razie konieczności dokonywana modyfikacja planu pomocy dziecku.

Nadal niestety zdarzają się sytuacje zaopiekowania dzieci w pieczy zastępczej na terenie Powiatu Oleskiego w trybie natychmiastowym. Wówczas rodziny zastępcze muszą bardzo szybko podjąć decyzję, dając tym samym szansę na możliwość pozostania dzieci na terenie powiatu, którego są mieszkańcami. Pozostanie dzieci na terenie powiatu swojego pochodzenia jest sytuacją pożądaną, chociażby z uwagi na prawo dziecka i rodziców biologicznych do kontaktu, które to prawo przysługuje niezależnie od władzy rodzicielskiej (chyba że sąd ograniczy lub zakaże utrzymywania kontaktu z dzieckiem). Po zapoznaniu się z dokumentacją i sytuacją dziecka każda rodzina zastępcza sama podejmuje decyzję o tym, czy jest gotowa na przyjęcie dziecka i czy aktualna sytuacja rodzinna na to pozwala.

Należy zwrócić uwagę na jednostkową ilość nowych kandydatów zdecydowanych pełnić funkcję rodziny zastępczej. Możliwości umieszczenia dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Oleskiego nadal są ograniczone, szczególnie w przypadku licznego rodzeństwa oraz dzieci z przewlekłymi schorzeniami zdrowotnymi. Wskazaniem byłoby zwiększenie na terenie Powiatu Oleskiego liczby rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych, które mogły by przyjmować dzieci potrzebujące opieki w trybie natychmiastowym. Przez pryzmat dotychczasowej współpracy z funkcjonującymi rodzinami zastępczymi zauważa się chęć przyjmowania dzieci „małych”, tj. dzieci w wieku niemowlęcym lub przedszkolnym. Natomiast odnotowujemy, że duży problem stanowi umieszczenie starszych dzieci powyżej 14 roku życia w rodzinnej pieczy zastępczej.

Kształtowanie się rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Oleskiego wg liczby rodzin i umieszczonych dzieci:

Tabela nr 1

Rodzinna piecza zastępcza funkcjonująca na terenie Powiatu Oleskiego w latach 2018 - 2020

Rok	2018		2019		2020	
	stan na 31.12.2018 r.		stan na 31.12.2019 r.		stan na 31.12.2020 r.	
Typ rodzinnej pieczy zastępczej	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci
Rodzina spokrewniona	20	23	25	31	21	27

Rodzina niezawodowa	14	16	14	15	15	16
Rodzina zawodowa	2	7	2	8	2	12
Rodzinny dom dziecka	1	7	1	6	1	7
Razem	37	53	42	60	39	62

Zródło: dane własne PCPR w Oleśnie

Z danych zawartych w tabeli wynika, iż w ostatnich latach na terenie Powiatu Oleskiego liczba rodzin zastępczych utrzymuje się na podobnym poziomie.

Analizując sytuację rodzinnej pieczy zastępczej w skali kraju w okresie 2018-2020 roku zauważa się tendencję wzrostową w zakresie umieszczania dzieci na terenie innych województw i powiatów. Dostrzega się znaczący wzrost ilości otrzymywanych zapytań z innych powiatów (nie tylko ościennych) dotyczących potrzeby umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. W związku z powyższym konieczna jest kontynuacja realizowanych działań wspierających rodzicielstwo zastępcze oraz praca w kierunku promocji rodzicielstwa zastępczego i ciągłego poszukiwania kandydatów na rodziny zastępcze.

Tabela nr 2

Liczba dzieci nowo umieszczonych w rodzinnych formach pieczy zastępczej funkcjonujących na terenie Powiatu Oleskiego w latach 2018-2020

Rodzaj rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba dzieci 2018 rok	Liczba dzieci 2019 rok	Liczba dzieci 2020 rok
spokrewniona	8	10	0
niezawodowa	2	3	8
zawodowa	3	1	4
rodzinny dom dziecka	0	1	3
RAZEM	13	15	11

Zródło: dane własne PCPR w Oleśnie

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnie w okresie realizacji Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018-2020:

- przekształciło z rodziny niezawodowej na rodzinę zastępczą zawodową – 1 rodzinę,
- nie utworzyło nowego rodzinnego domu dziecka w związku z brakiem kandydatów.

Centrum, jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Oleskiego, prowadzi ocenę kandydatów zarówno pod względem spełniania przez nich wymogów formalnych jak i predyspozycji i motywacji do sprawowania pieczy zastępczej, w tym:

- w roku 2018 przeprowadziło kwalifikację 6 kandydatów do sprawowania rodzinnej pieczy zastępczej,
 - w roku 2019 przeprowadziło kwalifikację 17 kandydatów do sprawowania rodzinnej pieczy zastępczej,
 - w roku 2020 przeprowadziło kwalifikację 5 kandydatów do sprawowania rodzinnej pieczy zastępczej.
- zgłoszono kandydatów na szkolenie dla rodzin zastępczych niezawodowych, w tym
- w roku 2018 zgłoszono 2 kandydatów, z czego żadna z osób zgłoszonych nie otrzymała zaświadczenia kwalifikacyjnego do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej.
 - w roku 2019 zgłoszono 3 rodziny, a 4 rodziny zgłoszone, wraz z rodziną zgłoszoną w roku 2018, otrzymały zaświadczenia kwalifikacyjne do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej.
 - w roku 2020 zgłoszono 1 kandydata i 1 rodzina zgłoszona otrzymała zaświadczenia kwalifikacyjne do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej.
- zgłosiło kandydata na szkolenie dla rodzin zastępczych zawodowych.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnie zatrudnia 1 koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. W okresie od 15 maja 2019 r. do 31 grudnia 2019 r., w którym nastąpił znaczący wzrost nowych rodzin zastępczych spokrewnionych było zatrudnionych 2 koordynatorów (w tym jeden na podstawie umowy zlecenia dla 5 rodzin). W latach 2018-2019 w ramach realizowanego przez MpiPS Resortowego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej pozyskano dotację na dofinansowanie kosztów wynagrodzenia koordynatorów w łącznej wysokości 43.609,00 zł

Pomocą koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej zgodnie z art. 77 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej objętych było:

- w roku 2018 - 15 rodzin zastępczych
- w roku 2019 - 20 rodzin zastępczych
- w roku 2020 - 15 rodzin zastępczych.

Rodziny, które nie są objęte pomocą koordynatora otrzymują stałe wsparcie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnie.

Rodziny zastępcze zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zobowiązane są do podnoszenia swoich kwalifikacji m.in. poprzez uczestnictwo w szkoleniach. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej realizując powyższe zadanie daje taką możliwość rodzinom zastępczym organizując szkolenia prowadzone przez doświadczonego psychologa. Celem głównym szkoleń jest nauka rodziców zastępczych radzenia sobie w codziennych kontaktach z dziećmi i młodzieżą.

Kolejnym działaniem wzmacniającym rodzinną pieczę zastępczą są organizowane grupy wsparcia. Głównym celem tych spotkań jest możliwość wymiany doświadczeń oraz otrzymanie wsparcia w grupie osób pełniących funkcję rodziny zastępczej w trudnych sytuacjach wychowawczych. Grupy wsparcia prowadzone są przez psychologa.

- 2018 r. zorganizowano 4 szkolenia połączone z grupą wsparcia,
- 2019 r. zorganizowano 4 szkolenia połączone z grupą wsparcia,
- 2020 r. z uwagi na sytuację epidemiologiczną kraju grupy wsparcia zostały odwołane.

Zapewnienie rodzinom zastępczym pomocy wolontariuszy - żadna z rodzin zastępczych nie zgłosiła chęci skorzystania z pomocy wolontariuszy.

Zapewnienie dostępu do specjalistycznej pomocy prawnej i psychologicznej:

- 2018 r. z indywidualnego poradnictwa psychologicznego skorzystało 11 rodzin, 3 rodziny skorzystały z poradnictwa prawnego,
- 2019 r. z indywidualnego poradnictwa psychologicznego skorzystało 6 rodzin, 2 rodziny skorzystały z poradnictwa prawnego,
- 2020 r. z indywidualnego poradnictwa psychologicznego skorzystało 6 rodzin, 1 rodzina skorzystała z poradnictwa prawnego.

Realizacja świadczeń pieniężnych na rzecz rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka, w tym świadczenia obligatoryjne:

a) świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka – nie niższe niż kwota:

- 694 zł miesięcznie – w rodzinie zastępczej spokrewnionej,
- 1052 zł miesięcznie – w rodzinie zastępczej niezawodowej, zawodowej lub rodzinnym

domu dziecka.

- b) dodatek na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności – nie niższy niż kwota 211 zł miesięcznie na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania tego dziecka,
- c) dodatek wychowawczy, przyznany do świadczenia o którym mowa w pkt 1 lit. a, przysługuje na każde umieszczone dziecko w wieku do ukończenia 18. roku życia – w wysokości 500 zł miesięcznie,
- d) wynagrodzenie dla zawodowych rodzin zastępczych oraz osób prowadzących rodzinne domy dziecka.

Świadczenia fakultatywne:

- a) dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka,
- b) świadczenie na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka – jednorazowo,
- c) świadczenia na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki – jednorazowo lub okresowo,
- d) w przypadku rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych oraz rodzinnych domów dziecka: środki finansowe na utrzymanie domu jednorodzinnego w wysokości odpowiadającej kosztom ponoszonym przez rodzinę zastępczą niezawodową albo zawodową lub RDD na czynsz, opłaty z tytułu najmu, opłaty za energię elektryczną i ciepłą, opał, wodę, gaz, odbiór nieczystości stałych i płynnych, dźwig osobowy, antenę zbiorczą, abonament telewizyjny i radiowy, usługi telekomunikacyjne oraz związanym z kosztami eksploatacji, obliczonym przez podzielenie łącznej kwoty tych kosztów przez liczbę osób zamieszkujących w tym lokalu lub domu jednorodzinnym i pomnożenie przez liczbę dzieci i osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej (...), umieszczonych w tej rodzinie zastępczej lub RDD wraz z osobami tworzącymi tę rodzinę zastępczą lub RDD,
- e) świadczenie na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, w którym prowadzona jest rodzina zastępcza zawodowa lub rodzinny dom dziecka – raz w roku .

Realizacja pomocy i świadczeń pieniężnych na rzecz usamodzielnianych wychowanków:

- a) – na kontynuowanie nauki
- b) – na usamodzielnienie
- c) – na zagospodarowanie

- d) - w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych
- e) - w uzyskaniu zatrudnienia
- f) – w zapewnieniu pomocy prawnej i psychologicznej

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (usamodzielnianie wg „nowych zasad”) oraz ustawą o pomocy społecznej (osoby pełnoletnie opuszczające dom pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schronisko dla nieletnich, zakład poprawczy, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, specjalny ośrodek wychowawczy, młodzieżowy ośrodek socjoterapii zapewniający całodobową opiekę i młodzieżowy ośrodek wychowawczy) usamodzielniani wychowankowie z pieczy zastępczej zostają objęci pomocą mającą na celu ich życiowe usamodzielnienie.

W związku z powyższym pełnoletni wychowankowie mają prawo do:

- a) świadczenia w formie pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki:

zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej - nie mniej niż 526,00 zł miesięcznie lub zgodnie z ustawą o pomocy społecznej - 1763 zł (kwota podstawy) x 30% = 528,90 zł miesięcznie,

- b) świadczenia w formie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie:

zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej - w zależności od formy oraz długości pobytu w pieczy zastępczej osoby usamodzielniane mogą uzyskać pomoc pieniężną na usamodzielnienie w wysokości nie mniej niż 1.735,00zł / 3.470,00zł / 6.939,00 zł lub zgodnie z ustawą o pomocy społecznej - w zależności od długości pobytu w pieczy zastępczej osoby usamodzielniane mogą uzyskać pomoc pieniężną na usamodzielnienie w wysokości odpowiednio 400%, 300%, 200% lub 100% kwoty podstawy,

- c) świadczenia w formie pomocy pieniężnej na zagospodarowanie:

zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej - pomoc wypłacana jednorazowo w wysokości nie niższej niż 1.577,00zł, a w przypadku osoby legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności w wysokości nie niższej niż 3.154,00 zł lub zgodnie z ustawą o pomocy społecznej - pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej ustala się jako równowartość kwoty nie wyższej niż 300% kwoty podstawy, a w przypadku osób posiadających orzeczenie o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności to równowartość 300% kwoty podstawy, czyli 5.289,00 złotych,

- d) uzyskania odpowiednich warunków mieszkaniowych.

Na terenie Powiatu Oleskiego zachodzi potrzeba czasowego zapewnienia odpowiednich warunków mieszkaniowych dla wychowanków opuszczających różne formy pieczy zastępczej poprzez utworzenie mieszkania chronionego, w którym mogą czasowo zamieszkać osoby realizujące indywidualny program usamodzielnienia, które nie mają możliwości powrotu do środowiska rodzinnego po opuszczeniu pieczy zastępczej.

Mieszkanie chronione ma na celu przygotować wychowanków do pełnej samodzielności poprzez doskonalenie umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, radzenia sobie z problemami codziennego życia, rozporządzania posiadanymi środkami finansowymi, oraz pomagać w integracji ze środowiskiem poprzez rozwój umiejętności prawidłowego wchodzenia w relacje społeczne.

Kampanie na rzecz rodzicielstwa rodzinnego

Zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jako Organizator rodzinnej pieczy zastępczej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnie prowadzi nabór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka. Osoby ubiegające się o pełnienie funkcji rodziny zastępczej mogą zgłosić się do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnie, aby uzyskać informacje o obowiązującej procedurze oraz o warunkach jakie powinni spełnić kandydaci. Pracownicy tutejszego Centrum przedstawiają wykaz dokumentów, jakie należy dostarczyć, przedstawiają specyfikę funkcjonowania rodzin zastępczych, oraz uświadamiają problemy dziecka kierowanego do pieczy zastępczej.

W ramach wyżej wymienionego zadania rodzicielstwo zastępcze propagowane jest poprzez baner przygotowany z myślą o potencjalnych kandydatach chcących tworzyć rodziny zastępcze na terenie Powiatu Oleskiego. Baner jest umieszczany w różnych jednostkach i instytucjach na terenie powiatu. Rozprowadzane są również ulotki informacyjne o tematyce rodzicielstwa zastępczego.

Ponadto informacja dotycząca pozyskiwania nowych rodzin zastępczych jest cyklicznie wysyłana do parafii Kościoła Katolickiego na terenie Powiatu Oleskiego, z prośbą o jej rozpropagowanie m.in. w ogłoszeniach duszpasterskich.

Artykuły i informacje dot. pieczy zastępczej w Powiecie Oleskim zamieszczane są również w lokalnych gazetach i na stronach internetowych.

Institutionalna piecza zastępcza

Decyzją Wojewody Opolskiego Nr 1/2010 z dnia 01.10.2010 r. Dom Dziecka im. Marii Konopnickiej w Sowcycach otrzymał zezwolenie na funkcjonowanie na czas nieokreślony. Natomiast decyzją Nr psIz.i.9423.2.5.2020.AN z dnia 30.12.2020r. została zmieniona liczba miejsc

z 21 na 14 miejsc. Instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie placówki opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego, która zapewnia dzieciom całodobową opiekę i wychowanie w sytuacji gdy rodzice biologiczni są częściowo lub całkowicie pozbawieni opieki rodzicielskiej.

Dziecko, które nie może być umieszczone w rodzinie zastępczej z różnych powodów jest umieszczane w placówce, dlatego mocną stroną pieczy zastępczej na terenie Powiatu Oleskiego jest funkcjonowanie placówki opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego - Domu Dziecka w Sowczycach. Instytucjonalna forma opieki zastępczej nadal jest bardzo ważna. Z tej formy zaopiekowania dzieci nie można zrezygnować.

W placówce opiekuńczo-wychowawczej w Sowczycach oprócz dzieci pochodzących z terenu Powiatu Oleskiego przebywają także dzieci z innych powiatów. Wówczas z powiatem, z którego pochodzi umieszczone dziecko Powiat Oleski zawiera porozumienie w sprawie warunków pobytu dziecka i wysokości wydatków na jego opiekę i wychowanie.

Tabela nr 4. Rzeczywista liczba dzieci przebywających w Domu Dziecka w Sowczycach na terenie Powiatu Oleskiego wg stanu na 31.12.2018r., 31.12.2019r., 31.12.2020r.

Dzieci przebywające w:	Liczba dzieci Stan na 31.12.2018r.	Liczba dzieci Stan na 31.12.2019r.	Liczba dzieci Stan na 31.12.2020r.
placówce opiekuńczo-wychowawczej w Sowczycach	23	21	14

Źródło własne: rejestr skierowań do placówki opiekuńczo-wychowawczej w Sowczycach

Tabela nr 5. Dzieci przebywające w Domu Dziecka w Sowczycach ze względu na pochodzenie wg stanu na 31.12.2018r., 31.12.2019r., 31.12.2020r.

Dzieci przebywające ze względu na pochodzenie przed umieszczeniem z:	Liczba dzieci Stan na 31.12.2018r.	Liczba dzieci Stan na 31.12.2019r.	Liczba dzieci Stan na 31.12.2020r.
Powiatu Oleskiego	16	15	10
Powiatu Strzeleckiego	1	1	0
Powiatu Prudnickiego	2	2	1
Powiatu Legnickiego	1	1	1
Powiatu Zielonogórskiego	3	2	2

Źródło własne: rejestr skierowań do placówki opiekuńczo-wychowawczej w Sowczycach

Tabela nr 6. Liczba dzieci nowo umieszczonych w Domu Dziecka w Sowczycach na terenie Powiatu Oleskiego wg stanu na 31.12.2018r., 31.12.2019r., 31.12.2020r.

Dzieci umieszczone w:	Liczba nowoprzyjętych dzieci Stan na 31.12.2018r.	Liczba nowoprzyjętych dzieci Stan na 31.12.2019r.	Liczba nowoprzyjętych dzieci Stan na 31.12.2020r.
placówce opiekuńczo-wychowawczej w Sowczycach	8 dzieci (2-obce powiaty, 6- Powiat Oleski)	1 dziecko (Powiat Oleski)	0 dzieci

Źródło własne: rejestr skierowań do placówki opiekuńczo-wychowawczej w Sowczycach

Każdego roku ustalany jest miesięczny koszt utrzymania dziecka w Domu Dziecka w Sowczycach - zgodnie z art. 196 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, który ogłaszany jest przez starostę w wojewódzkim dzienniku urzędowym.

Tabela nr 7. Średni miesięczny koszt utrzymania wychowanka Domu Dziecka w Sowczycach

Placówka	Średni miesięczny koszt utrzymania w 2018 r.	Średni miesięczny koszt utrzymania w 2019 r.	Średni miesięczny koszt utrzymania w 2020 r.
Dom Dziecka w Sowczycach	3.339,00 zł Dziennik Urzędowy Województwa Opolskiego z dnia 30 stycznia 2018 r. poz. 276	3.537,00 zł Dziennik Urzędowy Województwa Opolskiego z dnia 23 stycznia 2019 r. poz. 319	3.732,00 zł Dziennik Urzędowy Województwa Opolskiego z dnia 29 stycznia 2020 r. poz. 338

Źródło: Dzienniki Urzędowe Województwa Opolskiego

III. Cele Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Oleskim na lata 2021-2023

1. Cel główny:

Wzmocnienie systemu pieczy zastępczej na terenie Powiatu Oleskiego.

Program ma doprowadzić do rozwoju i wsparcia pieczy zastępczej, a zwłaszcza poprawić jakość pieczy zastępczej poprzez pozyskiwanie nowych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, edukację rodzin zastępczych i osób prowadzących rodzinny domy dziecka, wzmocnienie kwalifikacji kadry wychowawczej zatrudnionej w placówce opiekuńczo-wychowawczej oraz promocji rodzicielstwa zastępczego.

2. Cele szczegółowe:

1. Rozwój rodzinnej pieczy zastępczej poprzez stworzenie warunków sprzyjających tworzeniu nowych rodzinnych form pieczy zastępczej:

- promowanie pieczy zastępczej, współpraca z instytucjami i organizacjami na rzecz promocji rodzicielstwa zastępczego, pozyskiwanie nowych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej i prowadzenia rodzinnych domów dziecka, kwalifikowanie i szkolenie kandydatów na rodziny zastępcze i prowadzenie rodzinnych domów dziecka.

2. Poszerzanie działań w zakresie rodzinnej pieczy zastępczej poprzez wzmocnienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych osób już sprawujących rodzinną pieczę zastępczą:

- wsparcie udzielane rodzinom zastępczym poprzez współpracę z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, pracownikami socjalnymi, psychologiem, prawnikiem,
- organizowanie szkoleń i grup wsparcia mających na celu podniesienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodzin zastępczych, prowadzących rodzinny dom dziecka prowadzenie poradnictwa specjalistycznego,
- organizowanie wolontariatu,
- realizowanie świadczeń finansowych.

3. Rozwój instytucjonalnej pieczy zastępczej poprzez osiągnięty standard wynikający z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w zakresie liczby miejsc w placówkach oraz dostosowanie systemu do potrzeb dzieci kierowanych do pieczy:

- prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej, zapewnienie opieki dzieciom w formie pieczy instytucjonalnej dostosowanej do ich potrzeb, wzmacnianie kwalifikacji kadry wychowawczej zatrudnionej w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

4. Wspieranie pełnoletnich wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej w procesie usamodzielnienia:

- realizowanie świadczeń finansowych,
- życiowe usamodzielnienie wychowanków opuszczających pieczę zastępczą,
- umożliwienie wychowankom pieczy zastępczej korzystanie z poradnictwa specjalistycznego,
- umożliwienie wychowankom pieczy zastępczej udział w szkoleniach podnoszących kompetencje zawodowe, społeczne, edukacyjne,
- poprawa sytuacji mieszkaniowej osób usamodzielnianych,

5. Współpraca z innymi instytucjami wspierającymi rodzinę:

- współpraca z ośrodkami pomocy społecznej, asystentami rodziny, pracownikami socjalnymi, kuratorami, sądami, szkołami, ośrodkami adopcyjnymi, poradnią psychologiczno-pedagogiczną.

V. Limit rodzin zastępczych zawodowych na lata 2021-2023

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej zawiera coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych funkcjonujących w powiecie. Obecnie w Powiecie oleskim funkcjonują 2 rodziny zastępcze zawodowe oraz 1 rodzinny dom dziecka. Posiadane przez nasz powiat zasoby w zakresie rodzinnej pieczy zastępczej są niewystarczające. Program zakłada pozyskiwanie oraz szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych.

Ustala się następujący limit rodzin zastępczych zawodowych w latach 2021-2023

Rok	Planowany limit rodzin zastępczych zawodowych
2021	2
2022	2
2023	2

Źródło: dane własne PCPR w Oleśnie

VI. Źródła finansowania programu

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej reguluje finansowanie działań z zakresu realizacji pieczy zastępczej.

Źródłem finansowania zadań na lata 2021-2023 będą środki pochodzące z:

- budżetu Powiatu Oleskiego,
- budżetu państwa,
- budżetu samorządów gminnych,
- budżetu innych powiatów zobowiązanych na podstawie zawartych porozumień do zwrotu wysokości wydatków w sprawie przyjęcia dzieci nie pochodzących z Powiatu Oleskiego,

VII. Beneficjenci programu

Program skierowany jest w szczególności do:

- dzieci przebywających w pieczy zastępczej,

- rodzin zastępczych,
- rodziców biologicznych,
- usamodzielnianych wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych,
- kierownictwa i kadry placówek opiekuńczo-wychowawczych.

VIII. Realizatorzy programu

Realizatorem Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy w Powiecie Oleskim na lata 2021-2023 będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnie, które przy jego realizacji będzie współpracowało z:

- rodzinami zastępczymi,
- placówką opiekuńczo-wychowawczą,
- ośrodkami pomocy społecznej,
- asystentami rodziny,
- sądem rejonowym - wydział rodzinny i nieletnich,
- kuratorami sądowymi,
- policją,
- ośrodkami adopcyjnymi,
- poradnią psychologiczno-pedagogiczną,
- organizacjami pozarządowymi, kościołami,
- placówkami oświatowymi.

IX. Monitoring i ewaluacja programu

Realizacja programu będzie monitorowana przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnie. Monitoring programu będzie polegał na corocznym zbieraniu danych dotyczących zrealizowanych zadań w ramach programu.

Program ma charakter otwarty i będzie podlegał ewaluacji w zależności od pojawiających się potrzeb i wymogów. Przedmiotem ewaluacji będzie ocena skuteczności podejmowanych działań w zakresie rozwoju pieczy zastępczej.